

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI - SEGONA EPOCA

MARÇ - ABRIL DE 1929 :: N.º 58

SUMARI:

TEXT: Avant companys!—Les Cases Païrals de Terrassa, per *R. de la Galera*.—Carnet de ruta, per *Ferran Canyameras*.—Maladeta i Forcanada, per *Jaume Torras*.—Crònica.—Excursions i Conferències.

GRAVATS: La Maladeta des del cim de la Forcanada.—L'alta vall de Barrancs.—Fots. *Closa*.

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52 - TELEFON, 412 - TERRASSA

MOBLES
DE LUXO
Y TAPIS
SERIA:

FUSTE
RIAMFA
BRICAD
SERRAR

Despatx:
Sant Pere, 40

Tallers:
Galileo

INSTAL·LACIONS COMPLETES
DE VIDRES I CRISTALLS PLANS

PREUS ECONOMIS

HUC JOAN BASSINER

Sant Jaume, 35.-Tel. 960-Terrassa

Casa FARRÁS

MÚSICA

FONOGRAFS - DISCS - PIANOS -
AUTOPIANOS - PIANOS DE LLOGUER

J. Jover, 18 - (Gavatxons)

CONSOCIS

EFFECTUEU LES VOSTRES COM-
PRES EN LES CASES ANUN-
CIADES EN AQUEST

ARXIV

Frederic Setó

Teles somniers - Somniers -
Teles metàl·liques - Cedec-
ries-Instal·lacions metàl·liques

TOPETE, 94 - TERRASSA

RAMON

SANT PERE 21

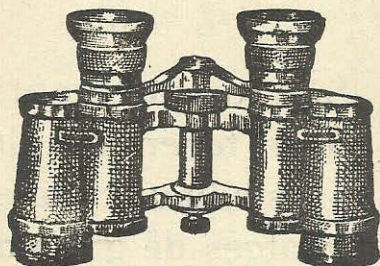

VANCELLS

TERRASSA

ESTUDI FOTOGRAFIC

ARTICLES FOTOGRAFICS I D'ESPORT

Vda. de G. LLARGUES

BISUTERIA I OPTICA

Font-vella, 18 - Terrassa

Confiteria FARGAS

DOLÇOS - VINS - LICORS -
XAMPANY - PASTISSERIA.

Especialitat en servir
Casaments i Bateigs.

Sant Antoni, 89
TERRASSA

Cafè - COLÓN - Bar

Esplèndit saló de billars

Cafè exquisit - Licors de marca

Plaça Vella, 12 i Cremat, 8 - Telèfon, 707 Terrassa

Les pel·lícules GE-
VAERT donen
imatges perfectes

Són ortocromàti-
ques, tenen una alta
sensibilitat i donen
imatges de gra molt
fi, amb excel·lent
modelat i de gran
transparència.

LES MILLORS PER A UN TREBALL DE QUALITAT

INDUSTRIA FOTOQUIMICA
NACIONAL S. A.

MALLORCA, 480 :-: BARCELONA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI

Segona època

MARÇ - ABRIL 1929

NÚM. 58

AVANT COMPANYS!

NOVES activitats, nous projectes, altres horitzons més clars i lluminosos, s'han obert a la nostra volguda entitat.

Aquells mots finals de la Memòria del Curs passat, aquell prec adreçat pel nostre Secretari a la joventut, ha estat recollit.

Els joves han volgut actuar. La seva orientació, és una orientació de joventut, de força i de confiança.

Empesos per l'optimisme que els dona l'edat i el contacte sanitos amb la Natura, practicant la lliçó que l'excursionisme ensenya, que sols en nostres pròpies forces hem de confiar per arribar a lloc, han vingut ara a l'actuació amb fe i entusiasme, injectant un doll de vitalitat al Centre desentumint-lo del marasme que el consumia.

Avant companys!, podem dir avui nosaltres, enduts per l'emoció que encomana l'actuació en els fets decisius de la vida.

Les Cases Pairals de Terrassa

I

AQUEST petit estudi que he fet sobre les cases pairals de Terrassa, no ha estat altra cosa que el de recopilar les coses nostres, o dels terrassencs, les quals per molts anys que passin, sempre seran un motiu per a què es pugui fer un comentari del que Terrassa ha estat i ha tingut; el meu intent és desvetllar i fer estimar el record dels nostres avant-passats amb llurs gestes i llur amor a la nostra estimada ciutat.

Aquestes cases pairals de les quals sortosament encara en resten algunes en peu, amb llur particular aspecte ens mostren bellament les èpoques en que foren alçades. Solien constar de baixos, dos o tres pisos i golfes. Les finestres del frontís eren col·locades amb simetria i el portal al mig: un portal gran, amb portes plenes de claus de cabota grossa i punxaguda. La majoria de les entrades, que eren de vastes dimensions tenien el sostre amb volta de quatre punts. Després venia el cancell voltat per un bastiment ample amb una vidriera al damunt, al darrera de la qual hi havia un llum d'una claror molt suau.

A l'obrir el cancell us trobaveu en un vestíbol d'on neixia l'escala, una escala ampla els graons de la qual eren de pedra grisa o bé de rajola vermella amb una vora de fusta d'alzina, sempre brunyit per l'ansia de pulcritut d'aquelles dames terrassenques.

La barana era de ferro; de barres caragolades a cops de martell, menys la primera que solia ésser rodona, groixuda i llisa i sostenia un fantasiós pom rodó de vidre o bé un lleonet de llautó lluent.

A l'entorn del vestíbol, hi havien varies portes que comunicaven al despatx, menjador, cuina, etc.

En els menjadors s'hi trobaven aquelles taules grans a l'entorn de les quals, hi podien seure vuit o deu persones i aquelles parets pintades a l'oli d'un color de corretja vernissada i algunes amb paisatges o marines.

Al replà de l'escala, s'hi veia el rellotge dintre una caixa llarga de caoba vernissada i ornada amb incrustacions d'altres fustes, vori, metall, etc. El seu pèndol es feia sentir de bon troç lluny, i quan tocava

els quarts ho feia amb un timbre de so estrident, i les hores, que sempre repetia, les tocava amb un to greu i sonor.

En el primer pis s'hi estenia una gran sala amb el seu sofà i cadires de caoba o més modernament de fusta pintada negra, tot tapissat de domàs vermell amb dibuixos d'or vell.

Si alguna paret avui conserva per miracle encara l'estat primitiu, s'hi veuen unes bellíssimes pintures al tremp, imitant draperies brodades i cistelles amb flors, fetes amb colors pàlids i recuadrades amb motllures color d'ocre.

En un dels panys de paret hi tenien una calaixera amb un globus de vidre al damunt; i a dintre d'aquest globus una Mare de Déu amb cara d'àngel o bé un complicat ramell de flors o fruites artificials. En un altre costat una arquimesa o caixa massissa de talla xicranda o noguera amb ornaments. La majoria de les cases en tenien dues, la del nuvi i la de la nuvia.

El confort quasi no existia, ni ningú es preocupava d'ell, però l'art i la distinció era en totes les coses que envoltaven els nostres ascendents.

L'habitació més interessant de la casa—car totes aquestes cases tenien una habitació de preferència—era la cambra que solament servia durant dues o tres setmanes, en època de noces, i quan la casa rebia la visita d'un personatge de categoria.

En aquesta cambra mai hi mancava la seva calaixera i el seu secret amb marqueteries de nàcar i fustes de colors. En aquest darrer moble hi havia, ni cal dir-ho, un sens fi de secrets on hi guardaven els documents més importants de la família.

L'entrada a l'alcova era encuadrada per un marc groixut que sostenia unes vidrieres correderes, vernissades de colors clars. Els vidres eren esmerilats i decorats amb petits dibuixos per tal d'evitar veure l'interior. Al fons d'aquesta alcova hi havia un llit gran de fusta massissa amb capçalera monumental ornada igualment que els altres mobles amb incrustacions dintre un caient derivat dels estils francesos i anglesos.

Algunes de les pintures d'aquesta mena d'habitacions que encara és conserven són força interessants. Demostren que la fantasia dels artistes decoradors era vasta i de bon gust.

Les golfes; degut a la bona alçada que tenien de sostre, ni golfes

podrien dir-se. Tenien el sostre de viga i llata i les parets amb una capa de pintura blanca. En un costat hi havia una habitació on guardaven un munt d'objectes i mobles vells, coses que no havien volgut llençar per respecte als avis, piles de'andròmines que no deien res, però que evocaven dolços records de vides passades. Retrats que havien estat col·locats al quarto de reixa, després al dormitori bo, després al segon pis i finalment com que els presents ja no coneixien el retratat, i solament sabien que era l'avi perquè els ho havien dit, el portaven al quarto de les golfes de cara a la paret.

Totes les cases tenien el seu jardí, amb la seva cascada i unes grans galeries a cada pis sostingudes per columnes. En els panys de la paret d'aquestes galeries hi solien haver paisatges pintats al fresc amb més o menys traça.

Vet-ací un resum lleuger de les principals característiques de les nostres cases pairals, apart lleugeres variants. En conjunt però, totes aproximadament guardaven el mateix estil.

R. DE LA GALERA.

(Seguirà)

CARNET DE RUTA

ARRIBO a un altre poble. La gent ha fet la sesta i davant de les cases ja hi ha un bon marge d'ombra; és l'hora en que hom pot garlar assegut al pedriç del portal, bo i aspirant el perfum que davalla dels balcons plens de plantes florides. M'he aturat prop de la font del mig de la plaça per a sentir la frescor de l'aigua que llepa la pica esmolada per les centúries i, en atancar-se la posta, he emprès de nou la caminada.

La carretera es suau. S'hi camina de gust, amb abandó, com si la dolçor adorable del país us penetrés. Pradells virgilians, hortes gemades, sentors d'herba i llum serena. Les línies de tots els costers que he franquejat onegen allà baix en una lleugera i blavenca boirina. A l'altre extrem de la vall s'hi aixequen els grans cims amb llurs estranyes actituds, els boscos ventejats i les neus celestials. No sé com s'anomenen, però els batejo al meu grat. Els noms que invento els pronuncio

cridant i amb una joia salvatge, repetint-los com quan es polsa una mateixa corda greu per a escarnir un melodia.

* * *

Les pendents de la muntanya parteixen de darrera les teulades, quasi abruptes, pujant cap el cel amb llurs boscúries compactes i negres que tenen sed de tempesta. El cloquer els hi ha emmatllevat el color ombrívol, aquest gris humit que el sol més calent no arriba a secar mai.

Malgrat el bon temps i anar els homes en mànegues de camisa i les dones estar assegudes al dintell de les portes, és l'hivern amb tots els seus atributs.

* * *

La nit entra als carrers i aviat ja no es veuran les muntanyes. Res dona mostres de vida fora les cases, les finestres de les quals s'il·luminen, poc a poc, com el cel que s'extén damunt d'elles, talment com una immensa teulada cobrint i protegint totes les altres.

* * *

El vespre és l'hora en què el poble se us fa més familiar; en què hi ha més pau i molt més d'ànima i en què sentiu més tenir-vos-en d'anar, com quan us heu d'allunyar, cap on fa fred, d'un foc que tot just comença a encendre's.

* * *

El torrent empeny endavant les ondulacions d'aigua blava, les grades d'escuma. Admiro l'anar i venir de les boires que van complint llurs labors celestials. Un brigit prodigiós, desencadenat dels cims com el vent, m'absorbeix per complert. M'he agegut damunt d'una llarga passarel·la feta de taulons quasi nous que encara fan olor de bosc. Les muntanyes que encerclen la vall són tant altes, tan acostades, que hom es creu en el fons d'un avenc. Llurs crestes, de color de cagaferro i de rovell, donen una nota ferrenya a la pau meditativa dels núvols. En llurs estrips, que són els nius de la tramuntana, s'hi endevinen remolins per on hi passen petites fumeroles roses i malves, que sembla que viatgin pel cel i que portin la mateixa direcció del torrent.

Després, deixo abaixar el meu esguard vers l'horitzó també format de muntanyes, però tan llunyanes, que fins semblen immaterials; les vertaderes diria que han fugit amb el sol, no deixant allà baix res més

que llurs ombres, que llur record. Un somriure diví s'esblaima com un adéu sense tristesa, com una resignació radiant.

Després, els meus ulls s'esllavissen fins al nivell del meu cos. Frequem el torrent que omple el camp, amb les meves mirades. Es un ample i tumultuós seguici de reflexes de coure, de colors innumbrables, trompetejats a la glòria de no sé quin esdeveniment fabulós. Les vibracions de l'aire i el ritme de l'aigua corrent em penetren en el cos i en l'ànima. Amb les oïdes aplicades contra la passarel·la escolto el torrent com parlà i em sembla que sento tots els vianants invisibles, impel·lits l'un contra l'altre, l'èxode dels quals té lloc sota el meu cap. Es un concert de preguntes i de respostes, d'accents alegres o tràgics, barrejats amb una remor sorda, una remor de motius de no sé pas quina música. Perquè volguer-ho comprendre? De vespre, en aquesta vall tot és senzill. No hi ha cap misteri sinó el de la nit que torna i ha operat un canvi tant senzill com el de posar un llum sobre la taula així que arriba l'hora de sopar en tant que surt el primer estel.

Però ja he reprès la meua ruta. Avenço cap a la llunyania; una mena de fi de món de tant infranquejables que semblen les arestes i els cims amb llurs congestes. Les neus encara són més belles així, inanimades, fonts gelades de la llum. El camí esdevé un corriol que s'eleva poc a poc, deixant el torrent a baix, emboirant-se de penombra amb les seves vores més verdes, quasi negres; amb una remor més sorda, més profunda, com si fos la terra que rondinés.

* * *

La desolació que aquí regna és salvatge, i tant verge de presències humanes, que fins hom queda sorprès en veure aparèixer siluetes de cases penjades pels lloms de les muntanyes; una sobre l'altra, formant escala, en el perfil d'un pendiç, com blocs aturats al caure. Les teulades fan senyals amb fumeres que, en aquesta hora calmosa, no trobant ni un brí d'aire que se les emporti, s'escampen a l'entorn de les xemeneies, desmaiant-se lleugerament com el vapor sobre l'aigua.

Segueixo endavant i el llogarret va engrandint-se, ficant-se per entre els turons. En passar per davant de les primeres cases, l'aire és menys fred. Passen algunes persones, es troben amb altres, i cap d'elles diu res. Sembla que només parlin amb llurs ànimes, com gent habituada a la solitud. Al cap de poc de voltar pel poble ja no veig cap porta oberta.

Valdria més que no em recordés de res i anar caminant com una bèstia, però tinc la memòria plena d'aquells vespres de la meva infantesa en els quals jo tornava a casa després d'haver saltat pels boscos de l'entorn de la nadiua ciutat, passant per davant del burot que sortia a renyar-nos sense abandonar la llanterna de la mà. Que n'era de bo aleshores, això d'estar cansat i tenir gana, puix que a casa ens esperava la taula parada i un llit odorant a bogadal. Però ja no en queda res, de tot això. Passo per dessota d'uns plàtans que arrepleguen entre llurs fulles el fred de la nit i us el tiren sobre les espatlles com roba mullada, i faig topar el meu bastó amb les pedres, produint un soroll sec, com per distreure'm del mormolar de les aigües de la torrentera que fins a l'entrada del poblet m'han acompanyat, talment un amic que em parlés.

* * *

Lleuger de cor com un infant, embriac de poesia, arribo a un altre poble. La carretera, dreta i d'una blancor que fa mal als ulls, s'esmuny per entre una doble filera de cases. En tots els balcons hi ha flors.

Es l'hora de la sortida de missa i el carrer està ple de gent. Assegut en un portal contemplo la desfilada dels fidels fins que els carrers queden deserts.

Es l'hora de dinar. Que bé s'hi deu estar, dintre les cases! S'hi mengen els bons plats de les festes... Però jo em quedo a fora. «Perquè no va a l'hostal?»—deuen pensar els que em veuen des de dintre les cuines. Però jo m'accontento amb el que porto a la motxilla i l'olor de rostit que surt d'una casa.

Ja tip, em compro els postres, que consisteixen en dues pomes, en una petita tenda odorant a porc salat, i carretera enllà altra vegada, esperonat, però, pel desig d'arribar prompte a una vila que es troba a cinc llegües d'ací.

* * *

Cal haver tingut por de la nit, i haver corregut per les carreteres, per a sapiguer comprendre la valor d'una fumejant sopa d'hostal. Aquí la teniu, enlairant-se en llargues boirines odorants, entre la claror joiosa del llum, com quan la terra fuma després d'un ruixat, sota els raigs del sol.

* * *

Ha cantat el primer gall. Diria que aquest crit agre, mullat, crida la pluja. L'alba s'aixeca de mala gana sobre els camps. El fred em fa l'efecte de moltes taces de café despertant una mica més el meu esperit. No es distingeix cap més color que els blancs i els negres, com una fumerola espessa difícil de dissipar. Les coses entumides semblen fetes per l'immobilitat. Les pobres teulades perdudes en la boira baixa, quasi enfonçades dintre la terra, tenen no sé què d'amarg, d'hostil.

El llogarret sembla que encara tingui son. Una gran desolació s'extén per tot, com una mena de deix de la nit que era tan bella sota l'estelada.

FERRAN CANYAMERAS.

MALADETA I FORCANADA

Als companys d'encordada Rosell, Estradé i Serralta.

SI la memòria no ens falla, aquestes dues cimes pirenenques encara no havien estat petjades per consocis nostres i com que «Arxiu» s'interessa per aquestes novetats hem considerat un deure agafar la ploma.

Cap els voltants de migdia del dilluns anterior a les darreres festes d'Agost, ens trobàvem en les tarteres del glacier d'Aneto, prop del Portilló Superior, acomiadant-nos interinament d'altres tres amics amb els quals acabàvem d'escalar l'Aneto per la fàcil via clàssica.

Dels sis companys, cinc hi havien pujat per primera vegada i el sisé que s'havia decidit a la repetició principalment per provar de conèixer el glacier en forma diferent a qualsevol esplanada hivernenca de muntanya modesta, havia encertat completament, ja que enguany la calor continua i la manca de pluges de més de dos mesos ençà, l'havien esgotat de neus i esquerdejat com rares vegades, amb tot i l'abundància que ens digueren posseïa en el mes de maig.

La visió fruïda des del mirador més enlairat dels Pireneus, entelada només per una boirina escampada damunt els baixos terrenys occitans, mentre cercàvem i endevinàvem passades conquestes, la del recó tot especial de l'estany Coronat, les traspassades del Pont del Profe-

ta dels Moros amb la creu que recorda el tràgic fi de dos muntanyencs, i sobretot, la més superba per a nosaltres coneixedors d'altra mena d'estimbats i avencs, les grans esquerdes de les geleres, amb fondàries que els ulls no poden acabar de sondejar, i amb llurs estalactites penjants de les blavoses parets fantasiosament esculturades. Heus aquí la rica barreja de records viscuts en un massa curt espai de temps, provocadors de la joia pura que traspuava en tots els rostres, o i més sense haver-ne de regraciar a cap guia professional.

Els amics Pere Pèrre, Manuel Closa i el que sotscriu deixàrem els darrers blocs i deslligats de la corda, però amb una atenció inevitable al piolet, pujàrem a bon pas per les suaus pendents blanques o blavenques, sovint ratllades capriciosament per límpids torrentols d'aigua que calia saltar i que contínuament feia augmentar el nostre pas. Amb facilitat aconseguírem el renomnat Coll Maleit. Els verticalíssims espadats que cauen de la morent carena de la Maladeta i els de la cresta del Mig, són una seriosa realitat molt superior al pressentiment de qui sols els coneix des dels baixos, arran de les aigües de Cregüenya.

Deixàrem l'ampla collada, i per a pujar a la cresta de la Maladeta anàrem directament a una petita bretxa que també dona pas a les vesants de migdia. Ens descarregàrem les motxilles i els piolets, i cara al nord siluetejàrem tant com ho permetien els grandiosos blocs granítics que ens obligaren a fer mil i una forçoses contorsions. Sense trobar cap pas que arribés a ésser difícil i després d'haver dominat a la nostra dreta i dessota la canal i gelera per on s'acostuma fer l'ascensió, arribàrem al cim oriental de la Maladeta, ço és, per al nostre gust i per la seva situació privilegiada, el més bell dels miradors de Les Malles que és tant com dir el millor dels Pireneus.

Els espadats que hom té als peus i les fermes cresteries que n'arrenquen, el gran llac desglaçat de Cregüenya i els altres que es divideixen, l'enfondida vall de l'Essera i els cims propers i apartats, formen un conjunt inversemblant de colors i formes que difícilment s'esborra de la ment de l'home sensible que ho frueixi en un jorn esplèndid com el que nosaltres gaudírem. Estem segurs que el sabrem evocar sempre i amb tota riquesa de detalls, sobretot quan fatalment disminuïdes les nostres forces físiques per a fer aquest pireneïsm, incansables rodavons però, ens dediquem a l'excursionisme per altres contrades—no per més fàcils—menys interessants.

Retornàrem a la Bretxa i amb llargues patinades ens apropàrem ràpidament al Portilló, que vàrem passar de nou. En el xalet del C. E. de C., finí aquella aprofitada jornada.

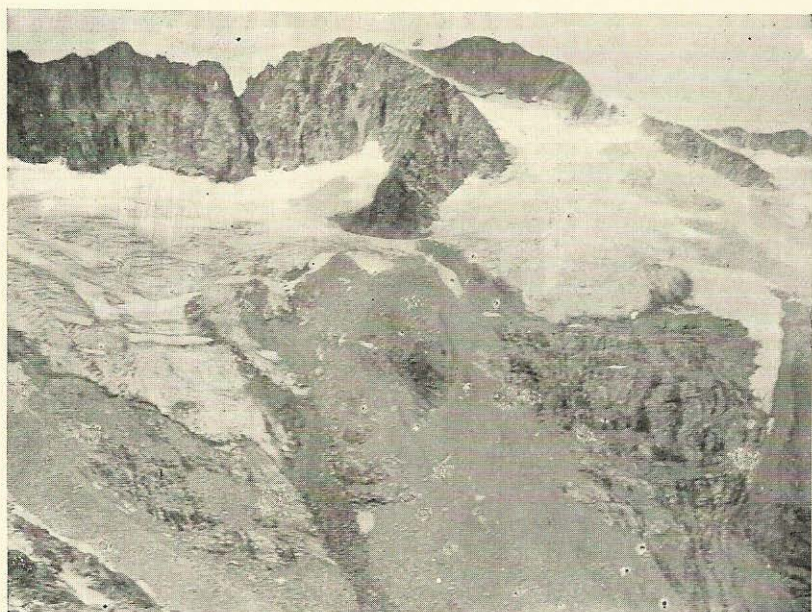
En els refugis muntanyencs concorreguts, l'animació de les primeres hores matinals és sempre un espectacle interessant. En mig dels indispensables comentaris sobre el temps probable, un «*es niebla de Francia*» fou una frase sortida d'autoritats llavis femenins, que ens sonà poc tranquilitzadora.

Ens despedirem però, dels altres amics, i recomençada la marxa aviat vegérem la gola d'Aigualluts. Travessàrem l'ample torrent, admirant alteroses cascades caigudes del glacier d'Aneto, i guanyada la secundària pared oposada al cim i llac de Barrancs, ens sorprengué per la novetat, el color com de blau sabonós d'aquell allargassat embassament. Per entre penosa tartera tornàrem a travessar el riuet remorós però invisible ara, i ens desviàrem de la direcció vers al coll de Salenques. Per millors terrenys avançàrem cap el circ d'aquest mateix nom, pel costat de les seves aigües que atravessàrem i aviat vàrem deixar. Mentre ens enfilàvem de dret a un dels collets de la carenada que lliga Barrancs amb Salenques, era amb plaer que sovint ens giràvem per contemplar l'espectacle que s'extenia darrera nostre, la vesant esquerra de l'alta vall de Barrancs. Grans esteses de geleres—ça i llà embrutades de pedregam caigut de les cresteries i murs que amb formidables graonades baixen del cim gegant—llises i blanques en les parts nevades, contrasten vivament amb la negror de la munió d'esquerdes en les parts baixes. Dessota aquest nivell, comencen grans tarteres, alguna d'elles de perfectes línies còniques, de fines i menudes desferres, àtoms germans dels mil·lions de blocs que romanen al fons de la vall. Dues vegades ressonàren allaus de rocam que s'estimbava, sense poguer sapiguer què les provocava. La regió de Salenques on realment ens trobàvem, no disminuïa pas la perspectiva sinistra—pròpia de les altituds mitjanes—d'aquest quadre enmarcat de flocs de boires cada vegada més grosses i negroses, que el vent de migdia feia adreçar vers els dominis atlàntics. Nosaltres admetem que aquest paisatge sovintegi en la resta del Pirineu Central, que desconeixem, però dubtem que n'hi hagi un altre de més aspre i grandios.

Atravessat el collet, (2700 metres?) avançàrem a peu pla vers la dreta i prompte dominàrem plenament tot el circ que presideix el pan-

La Maladeta des del cim de la Forcanada

Fots. Closa

L'alta vall de Barrancs

xut Mulleres, el coll i cim del qual hauríem pogut guanyar amb senzilla. Havíem sofert un brusc canvi de decoració. Aquell món que acabàvem de deixar era tant variat, mascle i viu com aquest monòton, trist i silenciós. El terra és arreu de granit llimat—sense escampadissa de carreus—i suaument inclinada. El riuet sembla una cinta argentada, tan poc l'esbullen els petits graons que l'acompanyen a un estany de reduïdes dimensions. Unes llampants congestes, són les pinzellades blanques conservades sobre el color groguenc poc agradós de la resta. La única contradicció que atragué els nostres esguards, fou els penya-segats de la imponent mola de la Forcanada, situada a la vessant contrària d'un dels extrems d'aquella ferradura muntanyenca. La tempesta semblava imminent, i el vent estava a punt de desfer l'ambient encantat d'aquella elevada vall. Ens afanyàrem a plantar el campament prop de l'estany, en un dels pocs herbeis d'entre el granit, just per a la tenda i prescindint d'estar o no arrecerats. Fèrem la beguda de migdia mentre contemplàvem mitja dotzena d'isards com passejaven sobre una congesta.

Quan ja devia fer força estona que el sol havia pujat al zènit, ens adonàrem que aconseguia enviar-nos càlides llambregades cada vegada més amples, per entre els flocs cotonosos que volaven amb tendència a escampar-se. Com que el vent també de mica en mica havia anat perdent l'alè, ens semblà que els elements s'aliaven als nostres desitjos d'intentar escalar la Forcanada—el pinyol de la nostra excursió—el més prompte millor. Encara que amb malfiança, aviat marxàrem a aprofitar-nos d'aquell encalmament.

Deslliurats de la nostra condició de «*porteurs*», a nosaltres mateixos ens estranyà la lleugeresa emprada per plantar-nos al coll d'Alfred en poca cosa més de mitja hora. Estudiat l'itinerari, entràrem a la Vall d'Aran per la vessant del riu Nere, i per tarteres i congestes, arrambats a les parets, guanyàrem el collet on al nord queden els veritables forcs de la Forcanada completament arenosos, mentre a l'altre costat del collet (a ponent) és d'on arrenca la canal que acaba dessota el coll dels Aranesos, en plena vessant del Jueu. Aquest estiu era un pas perillós i llarg de tan atapeït com estava de glaç.

Per a començar l'escalada avançàrem horitzontalment alguns metres—sense haver travessat el coll—i ja sospresos a l'abís del riu Nere, ens enfilàrem a ple llom de muntanya per l'únic poc perdedor

camí (?), sempre prou ample per que pogués ésser escombrat pel company que anava al davant (entengui's damunt) sense apedregar els altres. Aquest macís és format de llicorelles mig calices mig piçarroses que l'intempèrie desfulla, i obliga als escaladors a posar molta cura i vigilar que siguin fermes les preses de què es refia. El granit hi és absent en absolut i estretes i verticals vetes de ferro ho rovellèn tot. Fins a dalt el cim, hom té sempre la mateixa emocionant visió, l'espadat als peus i pocs metres de paret al damunt. Quan per fi s'arriba a dalt, pot veure's que el pic definitivament més alt queda enfront i en direcció a la Vall d'Aran, separat per un ample i encinglerat collet al qual és senzill baixar i on es reemprèn idèntica escalada, però més curta aquesta vegada.

Ja al pic culminant, fruïrem la poc sovintejada emoció pròpia d'aquests cims punxons sense primers termes i molt fondos i allunyats, semblants al cim menys fàcil dels pallaresos Encantats i, per què no? també a algun penyal montserratí.

Es dominen tres valls que embassalen enmiralladors estanys, envoltat de congestes, el superior del cantó del riu Nere. Les Malejdes senceres, ens mostraren tots els seus nòrdics coneguts detalls. La visió dels demés gegants aragonesos i fronterers, fou la més complerta que coneixem. Per comparació, a llevant tots els cims resulten modestos, inclosos els propers; Beciberri i Comolos. Tanca l'horitzó per aquest cosiat, i amb certa supèrbia la Pica d'Estats. Per descobrir la grogor del drap de la nostra tenda ens calgué estudiar llur situació.

Al Nordoest queda quelcom enfondida una altra agulla que ens sembla encara verge d'haver servit de pedestal a l'espècie humana, però no era l'hora d'intentar comprovar-ho, perquè l'astre rei ja avançava massa ràpid cap a ponent.

Deixàrem tarja al pot que engelosit encara guardava la que hi deixà en 1874 un alpinista gal. També hi trobàrem la d'amics de l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona, que resultava ésser la darrera visita, efectuada l'any passat. Per empapar-nos de la bellesa d'aquell cap al tard, rar per l'estratègic balcó des d'on el contemplàvem, no ens cansàrem de giravoltar llençant l'esguard a tots indrets.

Amb precaucions idèntiques, descendírem al primer i seguidament al segon collet, on ens adonàrem que no ens havíem servit de la corda, detall que ens confirmà l'opinió que ens emportàvem d'aquella esca-

lada fàcil. També pel mateix camí, retornarem al Coll d'Alfred des d'on amb ràpides patinades perdérem gran desnivell i ens permeté d'entrar al nostre refugi encara amb claror diurna.

Passada mitja nit, el vent va recomençar la seva tan oportunament interrompuda tasca, fins obligar-nos amb la seva creixent empenta a plegar veles. Iniciàrem la marxa quan tot just s'endevinava el costat per on naixeria la nova albada. Aquest quotidià fenòmen era desitjat, car descendíem a les palpentes per glaçades i dretes congestes que prop del Coll dels Aranesos formen preciosos ponts i baumes sobre el riu.

Per aquell entràrem a la Vall d'Aran, i arribàrem a Les Bordes totalment indiferents a la pluja i al seu acompanyament de llamps i trons.

Les comarques d'aigües amunt del Garona i les del Pallars foren les escollides per a servir de digne epíleg a aquella marxa començada per la vall de l'Essera tan rica en engorjats, cascades, cims i boscúries.

JAUME TORRAS.

Crònica

Exposició de Fotografies i Cartografia de Sant Llorenç del Munt.— Ens plau de fer constar ací, la visita que efectuaren a la dita exposició la quasi totalitat de les entitats excursionistes de la nostra ciutat, així com la de la «Penya Irònics» de Barcelona que no deixaren de elogiar la qualitat del material recollit per a la «Monografia de Sant Llorenç del Munt» que el Centre Excursionista té el propòsit d'editar.

Conferències.— Es vertaderament esperançador els actes que en aquest caire ha organitzat el nostre Centre en aquests darrers temps. No cal esmentar el desig que anima el Consell Directiu, el qual espera donar amb aquests actes totes les possibilitats per enriquir més encara, l'esperit de tots els aimants d'aquestes manifestacions.

Les conferències celebrades són:—«Mallorca» a càrrec del nostre bon amic el poeta En Pere Salom, que ens donà una visió sentimental de la bella Illa daurada amb la seva paraula precisa i plena de matisos.

—«Els Pireneus» amb la qual ens fou donat sentir l'il·lustre escriptor i volgut soci d'honor del nostre Centre, En Joan Santamaria, que ens llegí algunes de les seves «Visions de Catalunya» encertades i plenes de suggestions.

—En Josep Datzira ens parlà de les seves «Recerques de fòssils» i digué amb breus paraules la pauta a seguir pel bon recercador. En obrir l'acte el nostre President, elogià la tasca del nostre bon amic i consoci i senyalà el projecte de recollir pel Centre, una bona col·lecció de fòssils, per a muntar un museu especial de les troballes fetes en la nostra contrada.

Finalment han tingut lloc en el nostre estatge el «Cicle de conferències d'un viatge per Africa del Reverend Jaume Oliveras Pvre.», qui ens donà amb molt d'encert una visió aprofundida d'aquest viatge a través del continent africà que tants encisos guarda. Les tres conferències que constitueixen aquest cicle, feren omplir a vessar el nostre local, ço que dóna una prova ben palesa del prestigi que gaudeix l'il·lustre conferenciant que ens honorà amb sa visita. El que la premsa n'hagi parlat amb prou extensió ens eximeix de fer-ho ara nosaltres.

—També tingué lloc el dia 1 de febrer la sessió necrològica «Antoni Jover» en la que es llegiren algunes dades biogràfiques i es projectaren una bella sèrie de clixés.

Les nostres visites.—Excursió col·lectiva a Tarragona. El dia 3 de febrer tingué lloc aquesta excursió que es veié molt concorreguda. Hom visità tots els interessants monuments de la Tarragona romana i les excavacions que s'han efectuat en diferents indrets.

Monografia de les Esglésies de Sant Pere.—Tal com s'ha anunciat ja, aviat veurà la llum aquesta Monografia que edita el nostre Centre amb la col·laboració del «Club Pirenenc».

«*Visions de Catalunya II*».—En la Secretaria del nostre Centre, hi ha un petit nombre de volums d'aquesta interessant obra, els quals poden ésser adquirits pels socis a preu especial.

Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—Aquesta secció volent cooperar a l'obra col·lectiva del Centre, oferí una conferència a càrrec del culte excursionista En Lluís Estasen amb el títol «Tres excursions d'hivern» la qual tingué lloc el 15 de febrer, aconseguint un senyalat èxit que la premsa remarcà oportunament.

Secció de Fotografia.—Actualment hi ha instal·lada en el nostre estatge una bellíssima *Exposició de Fotografies de la Agrupació Fotogràfica de Catalunya* la qual ha despertat un interès ben justificat. El dia de Sant Josep, data de la inauguració, fou molt visitada.

Secció d'Atletisme.—Aquesta secció envià una representació al fes-

tival en homenatge de Na Carola que es celebrà a Badalona i en el qual els nostres atletes aconseguiren bells resultats.

VI volta a Terrassa.—Organitzada per la secció mateixa, es celebrà amb un remarcable èxit aquesta volta que ha esdevingut un dels esdeveniments esportius més remarcables dels que es celebren a la nostra ciutat durant l'any. Com de costum hi assistiren renomats corredors dels clubs barcelonins.

Per manca d'espai, ens és impossible avui, donar la classificació.

EXCURSIONS I CONFERENCIES

DIA 5 D'ABRIL

Primera conferència organitzada per la *Secció de Fotografia*, a càrrec del *Dr. J. Pla Janini* President de la *Agrupació Fotogràfica de Catalunya*: «*Consideracions sobre la Fotografia artística*».

DIA 14 D'ABRIL

Excursió a Premià de Mar, Premià de Dalt, Turó de Sant Mateu, Alella i Masnou

Sortida a les 6, tramvia.—Pressupost 6 ptes.—Vocal, Joan Benet.

DIA 17 D'ABRIL

Excursió a Cavall Bernat, Santa Agnès, Bosc del Dalmau Les Arenes i Girabau

Sortida a les 6.—Vocal, Josep Tintore.

DIA 19 D'ABRIL

Segona conferència de la *Secció de Fotografia* a càrrec de la *Agrupació Fotogràfica de Catalunya*: «*Fotografia Pigmentària*».

DIA 21 D'ABRIL

Excursió a Guanta i el Farell

Sortida a les 5.—Vocal, Pere Llargués.

DIA 26 D'ABRIL

«Prehistòria»

Conversa a càrrec del consoci En Josep Rigol, acompanyada de projeccions.

DIA 28 D'ABRIL

Excursió col·lectiva amb auto-car a Vich

Itinerari: Sant Quirze Safaja, Castelltorsol, Moyà, Santa Maria del Estany (Monestir) i Vich. Visita a la Catedral i les seves fa-

moses pintures, Claustre, Museu Diocesà, Temple Romà, i d'altres monuments de la ciutat.—Retorn per Sant Martí de Centelles, Sant Feliu de Codines i Caldes de Montbuy. Inscripció dia 26.—Sortida a les 6 del matí.—Vocal, Frederic Segué.

DIA 3 DE MAIG

«Impressions d'Italia»

Dissertació a càrrec del consoci En Joan Duch, il·lustrada amb clixés del consoci En Vicens Galitzia.

DIA 5 DE MAIG

Excursió d'homenatge al bon company i excursionista terrassenc Evarist Rigol, a Matadepera, Can Torras, Gorg del General, Les Castellasses, Font Soleia, Can Pobla i Can Robert

Sortida a les 6 del matí.—Inscripció dia 30 d'abril.

DIA 10 DE MAIG

Conferència a càrrec del Dr. En Jeroni de Moragas, sobre el tema «Les dues cares del mar - Orientacions per a una joventud optimista».

DIA 12 DE MAIG

Excursió a Mataró, Argentona, Castell de Burriac, Cambrils, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar

Pressupost 6 ptes.—Sortida a les 6 pel tramvia.—Vocal, J. Ballbé

DIA 17 DE MAIG

Dissertació a càrrec del consoci En Rosend Grané, sobre el tema: «La base fonamental de l'excursionista».

DIES 19 i 20 DE MAIG

Excursió de Camping al Montserrat Occidental

Sortida el dia 19 a les 6'54 pel Nord.—Inscripció dia 14.—Vocal, J. Vila.

DIA 20 DE MAIG

Aplec anyal a Sant Salvador de les Espases

Sortida a les 6'54 pel Nord.—Vocal, Norbert Castanyé.

DIA 26 DE MAIG

IX Diada de Germanor

(Vegí's programes especials).

DIA 2 DE JUNY

Excursió-visita a les Coves del Salitre amb auto-car

Inscripció dia 28.—Sortida a les 6.—Vocal, Josep Estruch.

PINTURA GENERAL - DECORACIÓ

F. D U C H

PINTURA «DUCCO» PER A AUTOMOBILS I MOBLES
RAVAL, 32

NAUMANN

MAQUINES PER A COSIR I BRODAR
VENDES AL COMPTAT I A PLAÇOS

REPRESENTANT:

JOAN TORNÉ
SANT PERE, 53 - TERRASA

"La Eléctrica Tarrasense"

DE

A. Coll Surrallés

Dipòsit de les bombetes 'OSRAM'
NOU, 17 - TERRASSA

JOIERIA - BISUTERIA

OPTICA

VÍDUA DE

J. BALADA

SUC. DE PERE CULELL

FONT-VELLA, 19 - PALLA, 2

OBJECTES D'ART I PER A REGAL

ANTIGUETATS

DECORACIÓ

MOBLES - PINTURES

JAUME JOVER, 4 - ST. ANTONI, 87

EXCURSIONISTES! Abans d'empendrer els vostres viatges proveïu a la casa

GALI & C. A

SANT PERE, 27 BIS - TELEFON, 250

Material fotogràfic - Conserves i licors de totes classes

ESTORERIA I PERSIANES

Antoni Rovira

CASA FUNDADA EN 1770

FONT-VELLA, 14 - TERRASSA - TELEFON, 749

JOSEP M.^A NOGUÉS

Drogues - Productes Químics -
Fotografia - Pintures - Perfumeria -
Específics - Aigües Minerals - Conserves - Etc.

Font-vella, 18 - Teèfon, 708
TERRASSA

SI....!

però els excursionistes us diran: Voleu un bon Calçat, de material garantit i a bon preu?

Aneu desseguida al carrer

Torrella, 13

que quedareu ben servit.

EXCURSIONISTA!!

Comprant tot el que necessitis per a vestir, en

EL BLAU

aniràs sempre a la moda amb el màxim d'economia.

Tintoreria Vda. Castelló

Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari.-
Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats.

Nord, 25.-Telèf. 334. Sucursal: Rutlla, 40

FABRICA DE
TEULES

TEULES

TEULES PLANES
TIPUS
MARSELLA, marca
SEGUÉS,
DONADEU I C.^A

Despatx: FONT-VELLA, Núm. 1
TELÈFON, 537

FÀBRICA: Sant Marian, 193
Telèfon, 485 - TERRASSA

Garantim la porositat, resistència i color vermell

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a teixits. - Extens assortit en
pues de lloguer. - Filferros de totes classes.-

Laminació en fred de cercols per
a embalatges, i altres indústries

TOPETE, NÚM. 1 * * TELÈFON, 174

JOAN MORRAL

IMPRESSOR

NORD, 22 :-: TERRASSA

ASSEGURANCES CAPELLA

**VIDA - INCENDIS-
ACCIDENTS MARÍ-
TIMS - ROBATORIS,
ETC., ETC.**

SANT LEOPOLD, 98 :: :: TELÈFON, 109